

El canvi lingüístic als termes de polaritat emfàtica: sintaxi, semàntica i prosòdia

Montserrat Batllori (Universitat de Girona)
Assumpció Rost (Universitat de les Illes Balears)

0. Introducció

➤ **Objectiu** → mostrar les causes de l'evolució i possible variació del terme de polaritat negativa emfàtica del català nord-oriental *poc* (o *poca/poc que*) a partir de l'anàlisi de les seves característiques semàntiques, sintàctiques i prosòdiques.

➤ **Índex**

0. Introducció

1. La semàntica de la negació: caracterització general.

1.1. Negació descriptiva

1.2. Negació metalingüística

2. La sintaxi de la negació en relació a l'evolució i ús de *poc* (o *poca/poc que*)

2.1. Origen etimològic i diacronia de *no*, *poc* i *pla*.

2.2. Sintaxi de *no*, *poc* i *pla*

2.3. Caracterització del tipus de canvi que ha experimentat *poc*

3. L'entonació de les declaratives. Aplicació a la negació

3.1. La producció

3.2. La percepció: recerca preliminar

4. Conclusions

5. Referències bibliogràfiques

1. La semàntica de la negació: caracterització general

➤ **Tres tipus d'elements negatius – dos tipus de negació**

(1) a. En Pere **no** ha anat al teatre [negació descriptiva]

b. En Pere **poc** ha anat al teatre [neg. metalingüística > neg. descriptiva]

c. En Pere **pla (que)** ha anat al teatre [negació metalingüística]

1.1. Negació descriptiva

• "a semantic operator which is part of logical form" [Horn (1985: 151)]

• "a formally weak verb-based and specifically existential negation" [Horn (1989/2001: 446)]

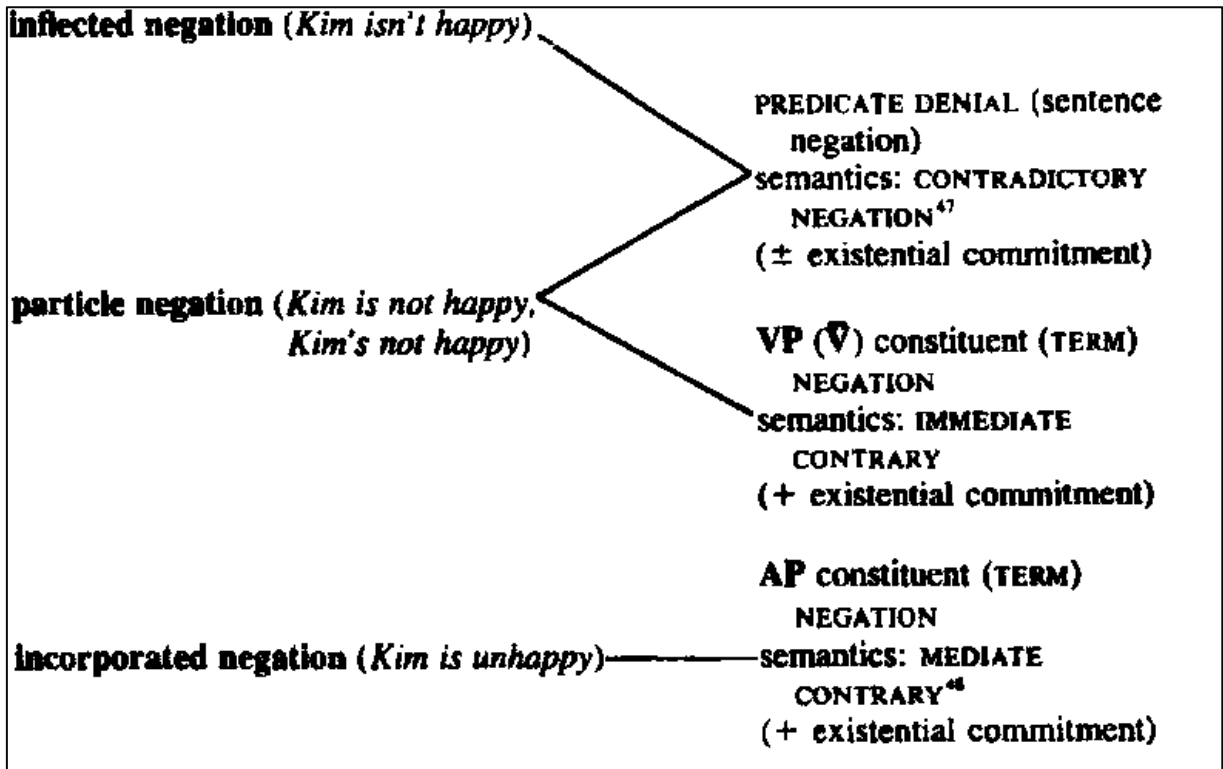
• "wide-scope sentential negation is a mode of predication within a subject-predicate-based logical syntax, not an iterating unary connective within a propositional calculus" [Horn (1989/2001: 446)]

• "descriptive negation is not a sentential operator" [Horn (1989/2001: 462)]

• "Ordinary (descriptive) negation is realized either as a narrow scope term operator (internal to the predicate/VP, the quantifier/NP, etc.) or as a mode of predication by which the subject and the predicate

combine to form a proposition. Only the latter corresponds semantically to wide scope, contradictory negation" [Horn (1989/2001: 471-472)]

- "predicate denial as the default realization of semantically contradictory descriptive negation"

Taula 1. Gramàtica de la negació descriptiva [Horn (1989/2001: 517, e.g. 70)]

1.2. Negació metalingüística

- "a means of removing the upper-bounding implicature associated with scalar predication" [Horn (1985: 122)]
- "a means for objecting to a previous utterance on any grounds whatever, including the conventional or conversational implicata it potentially induces" [Horn (1985: 134) i (1989/2001: 363)]
- "it is relevant that metalinguistic negation can be employed by a speaker who wishes to reject the [...] point of view embodied in an earlier statement within the discourse context" [Horn (1985: 133, nota 10)]
- "a way for speakers to announce their unwillingness to assert something in a given way, or to accept another's assertion of it in that way" [Horn (1985: 135)]
- "Metalinguistic negation, as we have seen, is used to deny or object to any aspect of a previous utterance—from the conventional or conversational implicata that may be associated with it, to its syntactic, morphological, or phonetic form" [Horn (1985: 144)]

- “metalinguistic negation does not in general directly affect truth conditions [... It] is simply not a truth-functional operator on propositions” [Horn (1985: 144)]
- “metalinguistic negation, as an extra-logical operator, plays no straightforward role with respect to such central inference rules as double negation” [Horn (1985: 145)]
- “not only [...] metalinguistic negation is used to object to an earlier utterance as inappropriate –rather than to judge a proposition previously expressed as false– but also [...] it occurs (as does any metalinguistic operator) on 'a different level', i.e. as a predication ABOUT the object language rather than WITHIN it”. [Fillmore (1969) i Kiparsky & Kiparsky, apud Horn (1985: 162)]

2. La sintaxi de la negació en relació a l'evolució i ús de *poc* (o *poca/poc que*)

- (2) a. e pensà-se que *poc* li profitaria la sua probretat volenterossa.
[CICA: *Vides de Sants Rosselloneses*. XIIIb. Pàg. 301]
b. Los manestrals *poch* tenian feyna, molts dias se morian gent de miseria. [DVCB sv. *Poc: Cròn. Guerra Indep. Penedès*]
- (3) a. Aquest any he anat *poc* al teatre [adverbi quantitatiu]
b. POC has estudiat (i no molt) [adverbi quantitatiu (focus contrastiu)]
c. Aquest any *poc* he anat al teatre [terme de polaritat emfàtica negativa]
- (4) a. [_{SFORÇA} ... [_{SFOCUS} ... [_{SPOL} ... [_{ST} ... [_{SV} profitaria *poc*]]]]]
b. [_{SFORÇA}... [_{SFOCUS}... [_{SPOL} ... [_{ST} *poc*_i [_{SV} profitaria *t_i*]]]]]]
c. [_{SFORÇA}... [_{SFOCUS} *poc*_i ... [_{SPOL} *t_i* [_{ST} *t_i* [_{SV} profitaria *t_i*]]]]]]
[Batllori i Hernanz (2008, 2009 i 2013)]

2.1. Origen etimològic i diacronia de *no*, *poc* i *pla*.

Elements negatius	Origen etimològic
<i>no</i> (< NON < NOENUM < NE-OENUM 'no - una cosa')	Reforçament de la negació mitjançant minimitzadors [Horn 1989/2001: 453]
<i>poc</i> (< PAUCUM)	Adverbi quantitatiu > Polaritat [Batllori i Hernanz (2013: 10, e.g. 3)]
<i>pla</i> (< PLANE)	Adverbi de manera > Polaritat [Batllori i Hernanz (2013: 10, e.g. 3)]

Taula 2. Origen etimològic dels elements negatius

2.1.1. No

- (5) a. non ego illi argentum redderem? :: *non* redderes
no jo a-ells diners tornaré? no tornaràs
“No els hauria de tornar els diners? No els els tornis”

- [Plaute, apud Bassols de Climent (1992: 292)]
- b. exheredavitne? :: *non*
 "Que va ser desheretat? No"
 [Ciceró, apud Bassols de Climent (1992: 292)]
- c. num quid nam accusat uirum? – *minime*
 "Hi ha alguna cosa que acusi aquest home? – poc"
 [Terenci, *Hec.*: 267, apud *OLD*]

2.1.2. Poc (poc que/poca)

- (6) a. E nós dixem a la regina: "Avets esguardat què han fait aquests sarraïns, con són entrats alegrament denant nós e no·s són esquivats del nostre mal, sinó que s'o han passat leugerament?" E ela dix: "No m'i havia pensat, mas bé entén que ver deÿts que poca cura n'an, e *poch* dixeren que us en venjarien ne us pregaren que us en venjàssets". [Principis del s. XIV. Jaume I, *Llibre dels feyts del rey en Jacme*: Fol. 144r]¹
- b. Los manestrals *poch* tenian feyna, molts dias se morian gent de miseria [s. XIX. *Cròn. Guerra Indep. Penedès*, apud *DVCB* sv. *poc*]
- (7) Heus ací doncs que un dia, a Banyuls, va atracar una embarcació panxuda, que *poc* era espanyola, amb les veles arriades i amb nou mariners a bord, tot comptant-hi el patró [...] Demanaven menges picants, beguda i *poc* recòrdoc què més. [J.V. Foix. *El mon meravellos d'en Luard*. 9 d'agost de 1931; Deulovol-Mares (1970-1971) *Port de la Selva*: 345)]

➤ **Podríem dir que funciona com un Op¬ [iNeg] – vegeu Batllori i Rost (2013) i Batllori (2014).**

2.1.3. Pla

- (8) ut homines non iam diuturnam caritatem, sed ut famem plane timerent
 "Així que aquest home no només temia la continua pujada de preus, sinó també clarament la gana" [Marcus Tullius Cicero. *De Domo Sua*: chapter 5]
- (9) a. La present historia ... he arromançada com pus *pla* he puscut e sabut [Bernat Metge, [Bernat Metge. *Valter*: 609, apud Par (1923: 222)]
- b. Per què los balbuços no poden parlar *pla* [Albert G., *Ques.*, apud *DCVB*, sv. *Pla*]

¹ Agraïm al professor Jordi Bruguera, editor de la *Crònica*, que ens facilités aquest exemple.

- (10) a. Bé saps que *pla* m'agrada [CITLC: Tomàs Massó i Torrents, Croquis pirinencs: 33]
 b.- Jo *pla* he estat el que t'ha fet aixó. -Sí, Josafat, fores tu i fores molt crudel. [CTILC: Prudenci Bertrana, *Josefat*: 59]
- (11) Anèulos esperant *pla'ls* miracles!... jhe, jhe, jhe.. [CTILC: 1902. Joaquim Ruyra. *Jacobé*: 121]
- (12) a. La Maria *pla* s'espavilarà per treure la plaça de l'institut. Ja ho veuràs → [terme de polaritat afirmativa emfàtica]
 b. En Joan *pla* ha fet això. No m'ho crec, de cap manera → [terme de polaritat negativa emfàtica]
- (13) a. Jo *plá* t' hauria coneguda: estás molt trasmudada [CTILC: 1906. Prudenci Bertrana. *Josafat*: 20]
 b. Aquí *pla* que hi ha res! [CTILC: 1907. Albert Paradís, Caterina (Víctor Català). *Cayres vius*: 119]
 c. I si endevinava la treta, que volíem jugar-li, ell *pla* que ens la perdonaria! [CTILC: 1919. Joaquim Ruyra. *La parada*: 54]

2.2. Sintaxi de *no*, *poc* i *pla*

- (14) a. En Joan *no* ha vist ningú
 b. En Joan *poc* ha vist ningú
 c. En Joan *pla* que ha vist ningú

Trets negatius (Farkas i Bruce 2010, i Martins 2014)	
Trets absoluts	[+]
	[-]
Trets relatius (codificats mitjançant operadors)	[igual]
	[invers]
	[objecció]

Taula 3. Trets negatius

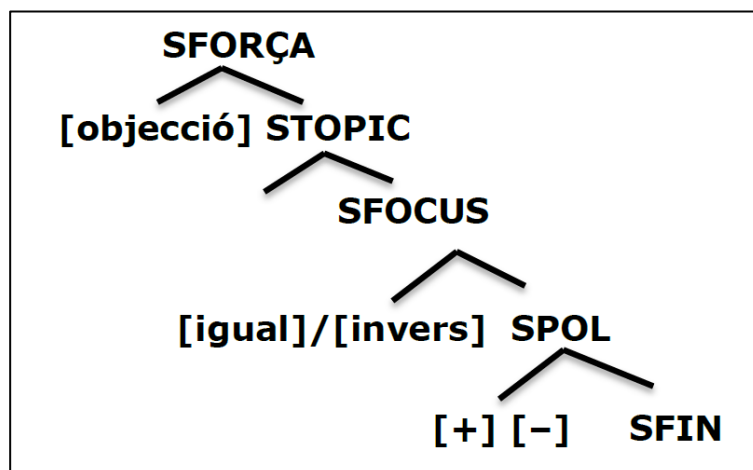

Figura 1. Ubicació dels trets en la perifèria esquerra

- Per tal de veure si poc i pla són MNME, intentarem sotmetre'ls als tests que proposa Martins (2014) per identificar aquests tipus d'elements:
 - possibilitat d'aparèixer aïllats o en fragments
 - capacitat de negar proposicions
 - compatibilitat amb expressions idiomàtiques
 - possibilitat d'emprar-se en seqüències d'esdeveniments
 - compatibilitat amb l'el·lipsi del SV
- *Pla* passa tots els tests. Pot aparèixer aïllat o en fragments nominals.

(15) a. – En Joan ha pagat el menjar, no? – Ell *pla* / – Això *pla*
 b. – Diu que comprarem el cotxe vermell. – El vermell *pla*.
- *Pla* pot negar una proposició, com a (16).

(16) a. – Ell no pot estar begut, perquè ell no beu. – *Pla* que no.
 b. ¿Sou lo rector de Tortellà?—Jo *pla*» (=jo no ho sóc) [DCVB, sv. *pla*]
- *Pla* és compatible amb construccions idiomàtiques, com a (17).

(17) En Joan *pla* (*que*) somia truites
- *Pla* es pot emprar en estructures coordinades que constitueixen una seqüència d'esdeveniments, com a (18).

(18) – Es van quedar sense cèntims i van deixar la feina.
 – Ells *pla que* es van quedar sense cèntims i van deixar la feina. Es van quedar sense cèntims perquè van perdre la feina.
- *Pla* és compatible amb l'el·lipsi del SV/ST.

(19) A: –En Joan li va regalar un ram de roses a la seva filla.
 B: – Ell *pla*.
- *Poc*, en canvi, no pot aparèixer aïllat, no pot negar proposicions i és incompatible amb l'el·lipsi del SV/ST. Per tant, *pla* i *poc* són clarament diferents pel que fa a la seva sintaxi i també a la seva semàntica.

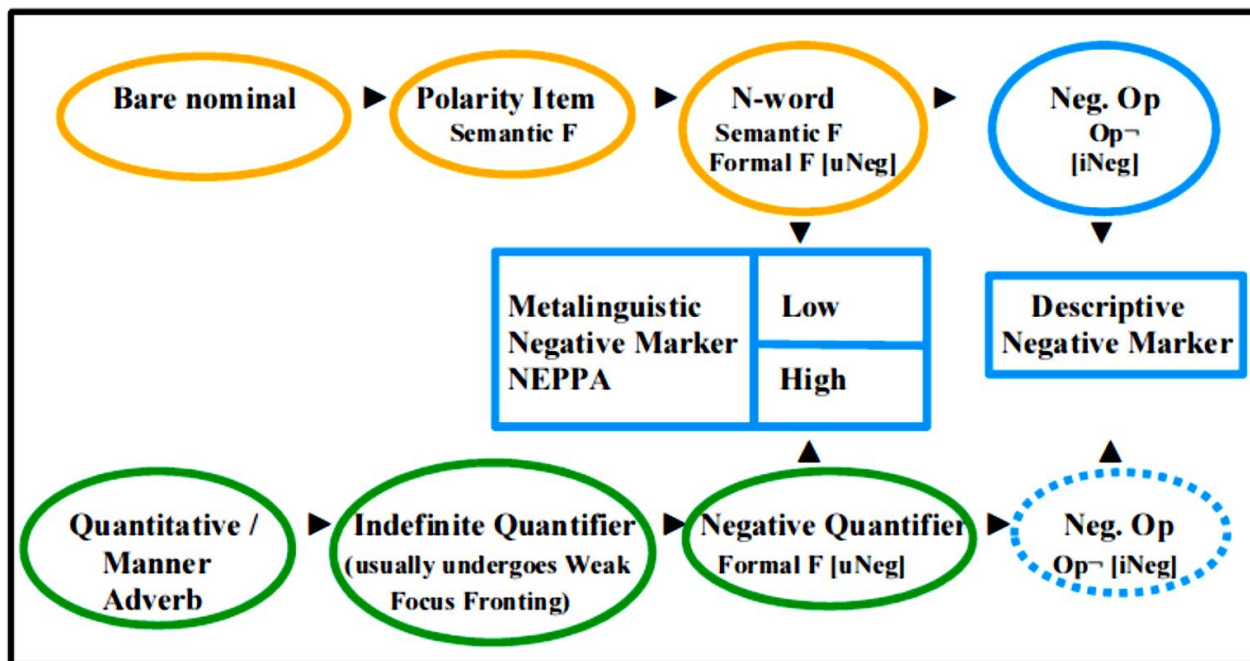
<i>poc</i>	<i>pla</i>
[uNeg]	[uNeg]
unvalued [iNeg] Pol ^o	unvalued [iNeg] Pol ^o
FocusP Op [same][reverse]	ForceP Op [objection]

**Taula 4: Expressions negatives i trets formals
[adaptació de Batllori (2015: taula 3)]**

- (20) a. *Evidentment (*que*) *pla* (*que*) vindrà.
 b. Evidentment (*que*) *poc* ho farà.
- (21) Excursions? Ara sí que *poc* us entenc [CITLC: Tomàs Massó i Torrents, *Croquis pirinencs*: 132)]

(22) [_{SFORÇA}... [_{STÒPIC} [_{SFOCUS} *poc*_i Op [_{SPOL} *t*_i[_{uNeg}][_{POL}^o[_{iNeg}]] [_{ST} ...]]]]]

2.3. Caracterització del tipus de canvi que ha experimentat *poc* (*poc que / poca*)

Taula 5. Itinerari de gramaticalització dels elements negatius (Batllori 2014)

- Hi ha evidències que corroboren el fet que els termes de polaritat emfàtica poden perdre el seu valor metalingüístic i arribar a comportar-se com una afirmació o una negació [-marcada] o neutra.

(23) a. *Sí* hay carne [Espanyol Equatorià]
 b. *Poc* han pintat mai aquesta gent.

3. L'entonació de les declaratives. Aplicació a la negació

- Es distingeix entre:
 - declaratives neutres: parlant imparcial, enunciats informatius → declaratives focus ample (expressat amb un accent tonal L+<H*, cf. Prieto 2014: 52, 55-57).
 - declaratives no neutres: el parlant expressa emocions (com a mínim en un cert grau) en determinat punt de l'enunciat → èmfasi → focus contrastiu estret (expressat en un accent tonal L+H*, cf. Prieto 2014:52, 57-58).
- Borràs-Comes et al (2014: 3): «the rising pitch accent of information focus statements (IFs) was produced by a narrow pitch range, while that of

corrective/contrastive focus statements (CFSs) and counter-expectational questions (CEQs) was produced with a wider pitch range».

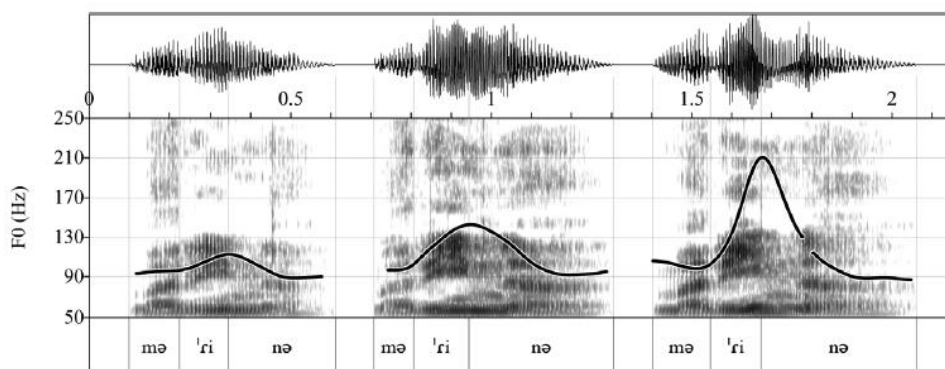

Figura 2. Oscil·logrames, espectrogrames i corba de F0 del nom propi *Marina* en un enunciat declaratiu informatiu (neutre), en un enunciat amb focus contrastiu i en una interrogació contraexpectativa [extret de Borràs-Comes et al. 2014:4]

- Per tant, en el cas de la negació amb *no*, *poc* i *pla*, semblaria que el patró esperable per *no* hauria de ser el de les declaratives neutres i el de *pla*, el de declaratives amb focus contrastiu estret. La pregunta és on queden el casos amb *poc*. Si hi ha hagut gramaticalització, el patró hauria de ser el mateix de *no*, en cas contrari, hauria de ser similar al d'enunciats amb *pla*.

Objectius:

- Analitzar acústicament l'entonació d'enunciats amb *no*, *poc* i *pla*.
- Classificar els enunciats com a declaratives neutres o declaratives amb focus estret.
- Comprovar si el contorn entonatiu de les oracions amb aquests tres TPNs coincideix o si hi ha divergències que permetin relacionar *poc* amb la negació descriptiva o amb la metalingüística.
- Comprovar si els jutges identifiquen l'ús de *no*, *poc* i *pla* amb negació descriptiva o metalingüística.
- Determinar si el contorn entonatiu corresponent al TPN incideix en la percepció del tipus de negació.
- Establir si hi ha correspondència entre la producció i la percepció de *no*, *poc* i *pla* pel que fa al contingut de la negació.

Hipòtesis:

- els enunciats amb el TNP *poc* presentaran l'esquema entonatiu propi de les oracions declaratives neutres, equivalent al dels enunciats amb *no*. Ambdós casos, per tant, serien marcadors de negació descriptiva, en contraposició amb els enunciats amb *pla*, que haurien de correspondre a declaratives amb focus estret (amb èmfasi contrastiu), fenomen que s'associaria amb la negació metalingüística.
- els parlants han d'identificar els enunciats que inclouen *no* i *poc* (sense accent tonal o amb un contorn L+<H*) com a casos d'oracions

declaratives neutres (de negació descriptiva) i els que inclouen *pla* (amb un accent H+L*) com a exemples d'oracions declaratives amb focus estret (negació metalingüística).

3.1 La producció

3.1.1 Disseny experimental

- Corpus de lectura de frases dissenyades amb criteris eminentment sintàctics i pragmàtics.
 - 6 frases amb *no*, 6 amb *pla* i 5 amb *poc*
 - Contingut: referència a situacions familiars, contextualitzada pels investigadors
 - Instruccions: lectura prèvia, pronúncia de la manera més natural possible per les situacions descrites
- 12 informants (5 homes i 7 dones)
 - Zona de Girona i Figueres
 - Edat: entre 45 i 55 anys
 - Estudis superiors
- Recollida de les dades: habitació silenciosa del Departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona
 - Micròfon Shure SM58 + PC equipat amb Praat (v. 5.4.08)

	no	poc	pla
casos x 12 locutors	6	6	5
TOTAL:	72	72	60
	204 casos		

Taula 6. Nombre de casos obtinguts per a l'anàlisi.

- Anàlisi acústica (Praat): oscil·logrames, espectrogrames i corba de F0.
- Variables:
 - Dependents: patró entonatiu de l'enunciat, presència/absència de focus estret a l'expressió negativa.
 - Factor: tipus de marcador negatiu.
- Anàlisi estadística (SPSS v. 21): taules de contingència, X^2 de Pearson, V de Cramer i residus tipificats corregits.

3.1.2 Resultats

- Resultats generals:
 - *Pla*: significativament més freqüent en declaratives no neutres (amb focus contrastiu estret) → 90% dels casos (AR=6.2)
 - *No* + *poc*: significativament més freqüents en declaratives neutres → 57% dels casos (AR=2.9 en tots dos marcadors)

	declaratives amb focus contrastiu ample	declaratives amb focus contrastiu estret	
		focus contrastiu al marcador negatiu	focus contrastiu en altres elements
<i>no</i>	41	4	27
<i>poc</i>	41	9	22
<i>pla</i>	6	44	10
TOTAL:	88	57	59

Taula 7. Casos de *no*, *poc* i *pla* en declaratives amb focus contrastiu ample i estret. En aquest últim cas, s'ha desglossat el nombre de casos en què el focus recau en el marcador negatiu i en altres constituents de l'oració.

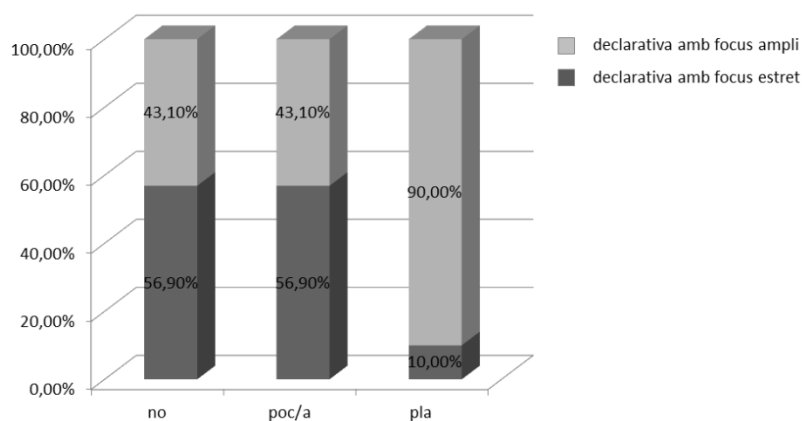

Figura 3. Percentatge de *no*, *poc* i *pla* en declaratives amb focus ample i amb focus estret.

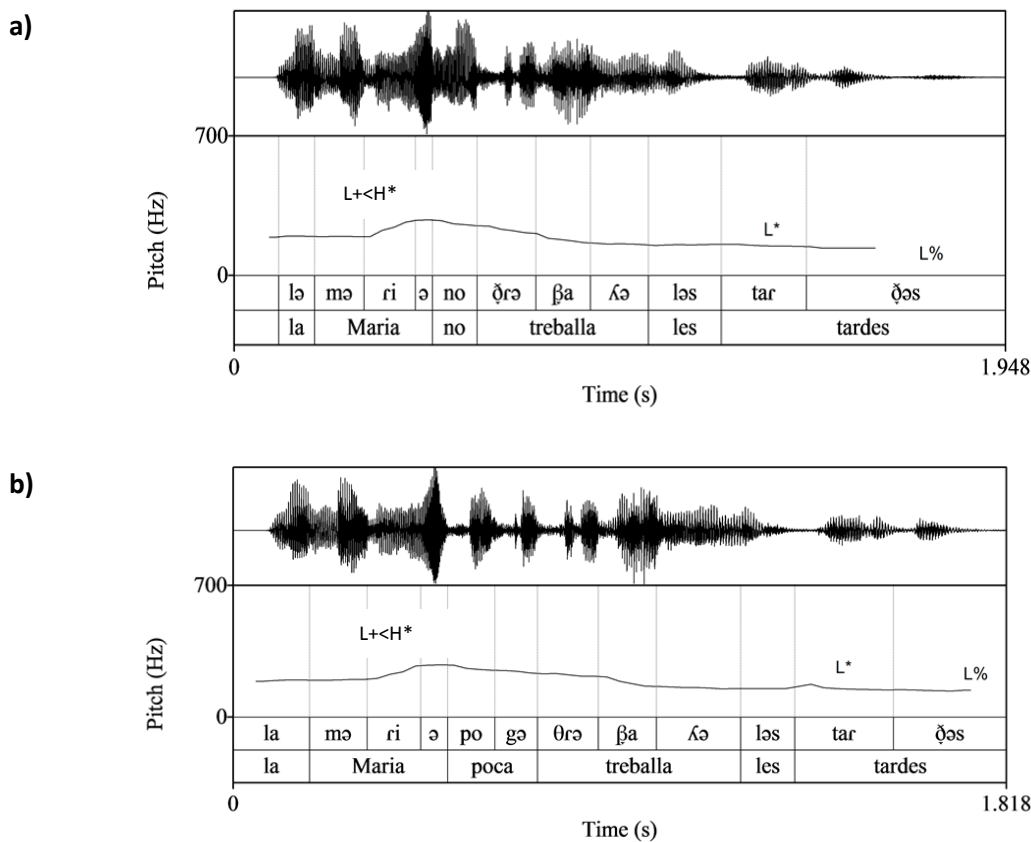

Figura 4. Oscil·lograma, espectrograma i corba de F0 de les oracions *La Maria no treballa les tardes* (a) i *La Maria poca treballa les tardes* (b), exemples d'oracions declaratives neutres.

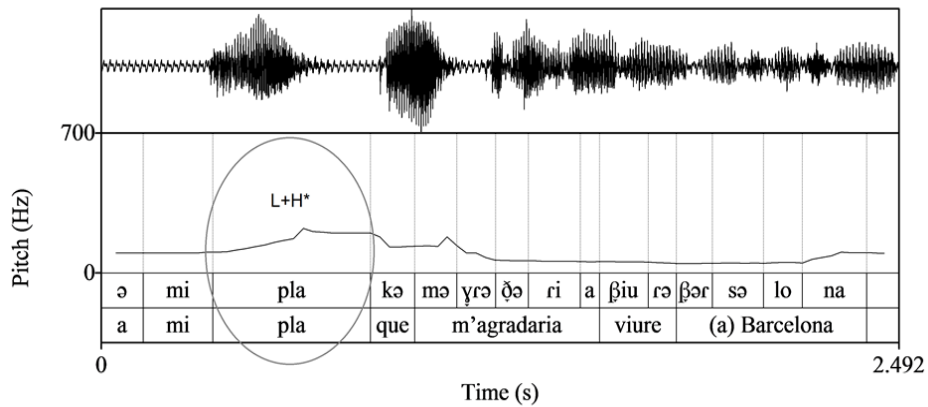

Figura 5. Oscil·lograma, espectrograma i corba de F0 de l'oració *A mi pla que m'agradaria viure a Barcelona*, amb focus contrastiu a *pla*.

➤ Tot i això, hi ha un percentatge important de casos de *no* i *poc* en declaratives no neutres (vegeu taula 7, *supra*) però en la major part dels casos, el focus contrastiu estret no recau en el marcador negatiu (figura 6):

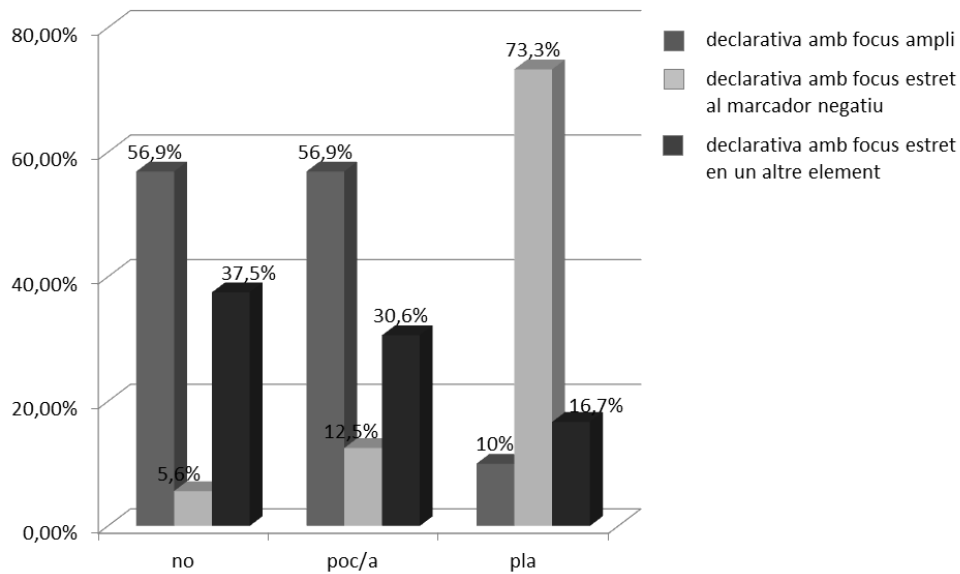

Figura 6. Percentatge de casos de *no*, *poc* i *pla* en declaratives amb focus ampli, en declaratives en què el focus estret recau en el marcador negatiu i en què el focus estret recau en un altre constituent de la frase.

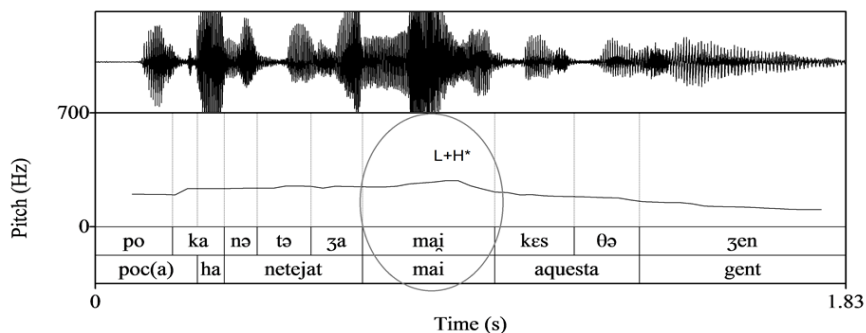

Figura 7. Oscil·lograma, espectrograma i corba de F0 de l'oració *No ha netejat mai aquesta gent*, en què el focus contrastiu recau en l'adverbi *mai*.

- En resum:
 - *no* i *poc* tendeixen a emprar-se en declaratives neutres, en contextos no emfàtics → comportament similar.
 - *pla* presenta el comportament oposat: és habitual en contextos d'èmfasi.
- ↓
- Les dades donarien arguments per a pensar en una pèrdua del valor emfàtic de *poc*, que estaria associat al seu significat pressuposicional.

3.2 La percepció

3.2.1 Disseny experimental

- Prova d'identificació.
- 13 jutges: catalanoparlants de la zona de Girona i Figueres
 - entre 34 i 56 anys
 - amb formació lingüística
 - sense problemes auditius
- 11 enunciats amb *no*, 11 amb *poc* i 11 amb *pla* (33 estímuls)
 - 3 repeticions per estímulo: $33 \times 3 \times 13 = 1287$ respostes
 - Ordre aleatori
- Prova de resposta tancada: negació / negació amb contraposició / negació amb èmfasi → negació sense valor metalingüístic / negació amb valor metalingüístic
- Plataforma FOLERPA (Universidade de Santiago de Compostela)
- Variables:
 - Dependent: resposta obtinguda (contingut informatiu)
 - Factors: tipus de marcador negatiu, accent tonal al marcador negatiu.
- Anàlisi estadística (SPSS v. 21): taules de contingència, X^2 de Pearson, V de Cramer, residus tipificats corregits i models loglineals.

3.2.2 Resultats

- Globalment: el marcador negatiu està relacionat amb el valor de l'enunciat ($X^2(4)=661.195$, $p<0.0001$), la relació és moderadament forta ($V=0.507$, $p<0.0001$) i la capacitat predictiva del factor és moderada ($U=0.299$, $p<0.0001$). Si es refon la variable dependent, la tendència és molt més clara ($X^2(2)=652.219$, $p<0.0001$; $V=0.712$; $U=0.447$, $p<0.0001$).

	no	poc	pla
negació neutra	379	172	9
amb valor metalingüístic	50	257	420

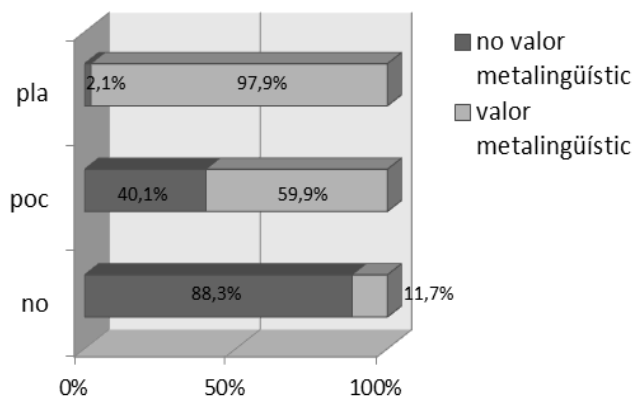

Figura 8. Matriu de respostes i gràfic de barres que representen el valor informatiu associat a cada marcador negatiu.

- El valor informatiu està relacionat amb l'accent tonal ($X^2(3)=171.771$, $p<0.0001$), però la relació és relativament dèbil ($V=0.365$) i el valor explicatiu del factor és molt reduït ($U=0.099$, $p<0.0001$). L'accent tonal una capacitat explicativa menor que el tipus de marcador negatiu.

	no accent	L+H*	L+<H*	H+L*
negació neutra	273	124	74	89
amb valor metalingüístic	117	344	121	145

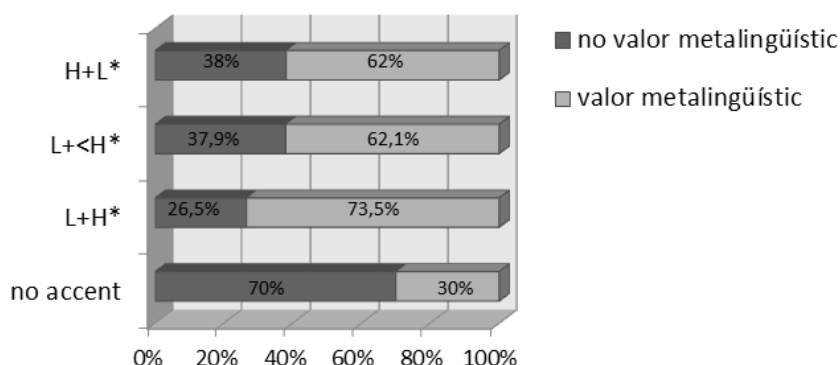

Figura 9. Matriu de respostes i gràfic de barres que relacionen el tipus de marcador negatiu amb l'accent tonal a la partícula.

- Model loglineal: el model final reté tots els efectes ($X^2(0)=0$, $p=1$), la qual cosa indica que la interacció entre totes tres variables és significativa ($X^2(6)=13.283$, $p<0.039$). L'anàlisi per separat dels tres grups mostra que:
- NO → relació força dèbil entre l'accent tonal i el contingut informatiu ($X^2(2)=7.807$, $p<0.020$; $V=0.135$; $U=0.028$, $p<0.013$): molt més habitual sense valor metalingüístic amb qualsevol valor respecte a l'accent tonal, però significativament més freqüent del que s'esperaria en cas que aquest sigui L+H* (AR=2.4).
 - Ni en *poc* ni en *pla* hi ha relació significativa entre l'accent tonal i el tipus de resposta.

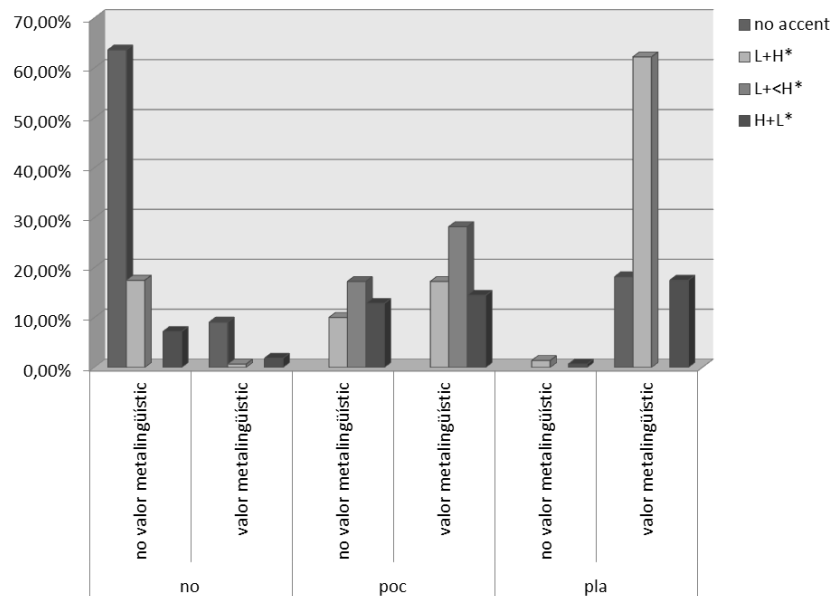

Figura 10. Gràfic de barres que mostra la distribució de les respostes en funció de les variables analitzades.

- En resum: perceptivament, no sembla que la prosòdia estigui relacionada amb el valor que els parlants donen als enunciats, sinó que sembla que aquest s'associï al tipus de marcadore (lèxic-semàntica).

4. Conclusions

- La producció sembla indicar que *no* i *poc* tendeixen a comportar-se de manera similar (declaratives neutres), mentre que *pla* sol associar-se a patrons entonatius amb focus contrastiu estret (declaratives no neutres, èmfasi).
- La percepció, en canvi, mostra que els jutges tendeixen a identificar els enunciats amb *no* com a enunciats informativament neutres, mentre que relacionen els enunciats amb *pla* i *poc* amb valors metalingüístics (declaratives no neutres). El tipus de marcadore sembla ser el factor més determinant, tot i que s'observa que l'accent tonal també hi té una certa incidència.
- Pensem, doncs, que la desactivació pragmàtica conjuntament amb la pèrdua de relleu prosòdic són dues característiques que evidencien que *poc/poca* està experimentant una reanàlisi en la llengua actual.

4. Referències bibliogràfiques

- Batllori, Montserrat & Assumpció Rost. 2013. "Syntactic and Phonological evidence in favour of the grammaticalization of Northern Catalan negative *poc/poca*", comunicació presentada al *ICHL21: 21st International Conference on Historical Linguistics*. University of Oslo. 5 - 9 de agosto de 2013.
- Batllori, Montserrat & Maria-Lluïsa Hernanz. 2008. "Emphatic Polarity from Latin to Romance". Pòster presentat a *The 10th Diachronic Generative Syntax Conference*. August 7th - 9th, 2008. Cornell University. USA.

- Batllori, Montserrat & Maria-Lluïsa Hernanz. 2009. "En Torno a la polaridad enfática en español y en catalán: un estudio diacrónico y comparativo", a Joan Rafel (Ed.), *Diachronic Linguistics*, Documenta Universitaria: 319-352.
- Batllori, Montserrat & Maria-Lluïsa Hernanz. 2013. "Emphatic polarity particles in Spanish and Catalan". *Lingua* 128 (May 2013): 9-30.
- Batllori, Montserrat. 2014. "A featural approach to the diachronic evolution of Catalan minimizers". Conferència del congrés *Negation: Theoretical and Empirical Investigations*, Barcelona (Residència d'investigadors), Universitat Autònoma de Barcelona, 18 de desembre de 2014.
- Batllori, Montserrat. 2015. "The Significance of Formal Features in Language Change Theory and the Evolution of Minimizers", a Pierre Larrivé & Chungmin Lee (Eds.) *Negation and Polarity: Cognitive and Experimental Perspectives*. Switzerland. Springer International Publishing Co. Springer series: Language, Cognition, and Mind. 1: 349-379.
- Borràs-Comes, Joan, Maria del Mar Vanrell & Pilar Prieto. 2014. "The role of pitch range in establishing intonational contrasts", *Journal of the International Phonetic Association*. 44. 1: 1-20.
- Elvira-García, Wendy, Paolo Roseano, Ana M. Fernández Planas & Eugenio Martínez Celdrán. 2016. A tool for automatic transcription of intonation: Eti-ToBI a ToBI transcriber for Spanish and Catalan, *Language Resources and Evaluation*, 50(4):767-792.
- Espinal, M. Teresa, Susagna Tubau, Joan Borràs-Comes & Pilar Prieto. 2016. "Double negation in Catalan and Spanish. Interaction between syntax and prosody", a Pierre Larrivé & Chungmin Lee (Eds.) *Negation and Polarity: Cognitive and Experimental Perspectives*. Switzerland. Springer International Publishing Co. Springer series: Language, Cognition, and Mind: 145-176.
- Estebas-Vilaplana, Eva. 2003. "The modelling of prenuclear accents in Central Catalan declaratives", *Catalan Journal of Linguistics*. 2: 97-114.
- Farkas, Donka F. & Kim B. Bruce. 2010. "On Reacting to Assertions and Polar Questions". *Journal of Semantics* 27.1: 81-118.
- Feldhausen, Ingo & Maria del Mar Vanrell. 2014. "Prosody, focus and word order in Catalan and Spanish: An Optimality Theoretic approach", *Proceedings of the 10th International Seminar on Speech Production (ISSP)*, Köln (Germany).
- Fernández Rei, Elisa (coord.): *FOLERPA: Ferramenta On-Line para ExpeRimentación Perceptiva*. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega. <<http://ilg.usc.es/FOLERPA/>> [Consultado: <29/06/2017>]
- Fillmore, Charles J. 1969. "Types of lexical information", a Ferenc Kiefer (Ed.), *Studies in syntax and semantics*, New York: Humanities Press: 109-37.
- Giannakidou, Anastasia. 2011. "Negative and positive polarity items", a Klaus von Stechow, Claudia Maienborn and Paul Portner (Eds.), *Semantics. An International Handbook of Natural Language Meaning*, Vol. 2, Berlin, Mouton de Gruyter: Handbooks of Linguistics and Communication Science (HSK 33.2): 1660-1712.
- Haegeman, Liliane. 2000. "Negative Preposing, Negative Inversion, and the Split CP", a Laurence R. Horn and Yasuhiko Kato (Eds.), *Negation and Polarity. Syntactic and Semantic Perspectives*, Oxford, OUP.
- Hernanz, Maria-Lluïsa. 2006. "Emphatic Polarity and C in Spanish", a Laura Brugè (Ed.), *Studies in Spanish Syntax*, Venezia: Libreria Editrice Cafoscarina: 105-150.
- Horn, Laurence R. 1985. "Metalinguistic Negation and Pragmatic Ambiguity". *Language* 61.1: 121-174.

- Horn, Laurence R. 1989/2001. *A Natural History of Negation*. Stanford: CSLI Publications: The David Hume Series. 2001. [Publicat originalment a: Chicago: University of Chicago Press, 1989].
- IEC. 2016. *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans.
- Kiparsky, Paul & Carol Kiparsky. 1970. "Fact", a Manfred Bierwisch & K. E. Heidolph (Eds.), *Progress in linguistics*, Mouton: The Hague: 143-73.
- Larrivé, Pierre. 2010. "The pragmatic motifs of the Jespersen cycle: Default, activation, and the history of negation in French". *Lingua* 120: 2240-2258.
- Llop, Ares. 2017. *La reanàlisi dels minimitzadors negatius en el contínuum romànic pireneic*, Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona: Departament de Filologia catalana.
- Martins, Ana M. 2014. "How much syntax is there in metalinguistic negation?", *Natural Language and Linguistic Theory*. 32.2: 635-672.
- Prieto, Pilar. 2002. "Entonació", a Joan Solà, Maria Rosa Lloret, Joan Mascaró & Manuel Pérez Saldanya (Dir.), *Gramàtica del català contemporani*, vol. 1, 395-462. Barcelona: Edicions 62.
- Prieto, Pilar. 2005. "En torno a la asociación tonal en el modelo métrico-autosegmental. Puntos controvertidos en su aplicación al catalán". *Revista Internacional de Lingüística Iberoamericana* 6. 9-28.
- Prieto, Pilar. 2014. "The Intonational Phonology of Catalan", a Sun-Ah Jun (Ed.), *Prosodic Phonology 2. The Phonology of Intonation and Phrasing*. Oxford: Oxford University Press: 43-80.
- Rigau, Gemma. 2004. "El quantificador focal pla: un estudi de sintaxi dialectal". *Caplletra* 36, 25-54.
- Rigau, Gemma. 2012. "Mirative and Focusing Uses of the Catalan Particle *pla*", a Laura Brugé, Anna Cardinaletti, Giuliana Giusti, Nicola Munaro, & Cecilia Poletto. (Eds), *Functional Heads*. Oxford University Press, Oxford, New York, pp. 92-102.
- Rizzi, Luigi. 1997. "The Fine Structure of the Left Periphery", a Lilian Haegeman (Ed.), *Elements of Grammar. Handbook in Generative Syntax*. Kluwer, Dordrecht: 281-337.
- Rossich, Albert. 1996. "Un tipus de frase negativa del nord-est català". *Els Marges* 56. 109-115.
- Van Gelderen, Elly. 2004. *Grammaticalization as Economy*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Van Gelderen, Elly. 2008a. "Negative cycles". *Linguistic Typology* 12. 195-243.
- Van Gelderen, Elly. 2008b. "Where did late merge go? Grammaticalisation as feature economy". *Studia Linguistica* 62. 287-300.
- Van Gelderen, Elly. 2009. "Feature economy in the Linguistic Cycle", a Paola Crisma & Giuseppe Longobardi (Eds.), *Historical Syntax and Linguistic Theory*, 93-109. Oxford: Oxford University Press.
- Van Gelderen, Elly. 2011. *The Linguistic Cycle. Language Change and the Language Faculty*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Vanrell, Maria del Mar, Antonio Stella, Barbara Gili Fivela & Pilar Prieto. 2013. "Prosodic manifestations of the Effort Code in Catalan, Italian and Spanish contrastive focus", *Journal of the International Phonetic Association*. 43. 2: 195-220.
- Wallage, Phillip. 2015. "Identifying the Role of Pragmatic Activation in Changes to the Expression of English Negation", a Pierre Larrivé & Chungmin Lee (Eds.) *Negation and Polarity: Cognitive and Experimental Perspectives*. Switzerland. Springer International Publishing Co. Springer series: Language, Cognition, and Mind. 1: 201-229.